

TITO

Saludo

1 ¹Núa, Pablo, nubànùta pírí cuyàluta, pía Tito. Núa íbaidéerica Dios irípiná. Nucàlida tàacáisi nacái Jesucristo inùmaliçuíse. Numàni càì yéewanápiná macáita wenàiwica Dios yeedéyéica yàasu wenàiwicapináwa neebáidaca Dios itàacái tàì íiméeri iyú, yéewanápiná nacái náalíacawa macáita yái tàacáisi yéewáidéerica wía wáalíacaténáwa càinácaalí Dios iwàwa wàyaca cháì èeri írìcu. ²Nuíbaida Dios irípiná, nutàaní nacái Jesucristo inùmaliçuíse núalíacáináwa báisíri iyúcani Dios yáalimá imàacaca wàyaca yáapicha càiripináta. Yái Diosca, yái càníirica cachíwa, icàlidacaté tàacáisi bàaluitésíwa èeri ipíchawáise. Dios icàlidacaté cáimiétacanéeri iyúni, yàanápiná wacáuca càníiri imáalàawa. Wáalía nacáíwa imàníinápiná càì. ³Siúcáisede Dios imàacaca wáalíacawa tàacáisi ìwali Dios icàlidéericaté. Yá wáalíacawa ìwali yái tàacáisica, Dios ibànùacáináté wenàiwica néewáidacaténá wía. Yácata yái tàacáisica Dios ichùulièrica nucàlidaca wenàiwicanái írì, yái Dios iwasèericaté wía yàasu yùuwichàacáisi íichawa. ⁴Nubànùta pírí cuyàluta, Tito. Báisíta, nuicáca pía càiride iyúwa nuñriwa weebáidacáiná Jesucristo itàacái. Nusutáca Wáaniri Dios íicha pírípiná, Jesucristo nacái, yái iwasèericaté wía Dios yàasu yùuwichàacáisi íicha, namàníinápiná pírí cayábéeri, namàacáanápiná nacái piyaca matuíbanáiri iyú.

El trabajo de Tito en Creta

⁵Numàacacaté pía Creta yàasu iwàwata íinata pimànicaténá yái íbaidacalési càníricáwaca numáalàida numànica nèewi níái yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái. Nuwàwa nacái pibàlùadaca

ancianonáipiná macái yàcalé imanùbaca nacuèrinánáipináca níara yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái. Iwàwacutá nacái ancianonái nàyaca càide iyúwaté númáaná pirí. ⁶Càita iwàwacutá ancianonái nàyaca: Iwàwacutá anciano ìyaca mabáyawanéeri iyú yéewanápiná càmìta áibanái yáalimá icháawàaca iináwaná ìwali, ipíchaná náimaca imànìcaca ibáyawanáwa. Iwàwacutá anciano idènìaca abéechúata ìnuwa. Yéenibe nacái iwàwacutá neebáidaca Jesucristo itàacái. Iwàwacutá anciano yéenibe nàyaca machacànìiri iyú yéewanápiná càmìta áibanái yáalimá icháawàaca naináwaná ìwali, ipíchaná áibanái náimaca anciano yéenibe nawàwáanása namànica meedá macái báawéeri ìiwitáaná, càmìtasa nacái neebáida nániri itàacáiwa. ⁷Yácáiná anciano ìibaidaca Dios irípiná, icùacaténá Dios irípiná yàasu wenàiwica, íná iwàwacutá anciano ìyaca mabáyawanéeri iyú yéewanápiná càmìta áibanái yáalimá icháawàaca iináwaná ìwali. Iwàwacutá càmírita canùmasée yái ancianoca, càmíri cachàini iicáca yáawawa. Càmìta nacái calúa. Càmìta nacái icàma. Càmìta nacái icuúsa íichawa wenàiwica. Càmìta ìínáidawa mamáalàacata yeedácaténá iríwa plata. ⁸Néese, iwàwacutá anciano itàidaca wenàiwica cayába, cawinácaalí yèepuníyécawa déeculé icapèe íichawa, anciano yeedáanápiná yàataléwa nía, nayamáacaténáwa icapèericu. Iwàwacutá casíimáica nacái anciano imànica yáawamita cayábéeri áibanái irí. Iwàwacutá cáimiétacanéeri, cáalíacáiri nacái, yái ancianoca. Iwàwacutá ìyaca machacànìiri iyú. Iwàwacutá anciano yàaca Dios icàaluíná. Iwàwacutá anciano icùaca yáawawa ipíchaná imànica ibáyawanáwa. ⁹Iwàwacutá nacái anciano yeebáidaca tàì ìiméeri iyúni yái tàacáisi báisíirica wéewáidéerica iyú wenàiwica yéewanápiná anciano yáalimá yàalàaca wenàiwica báisíiri tàacáisi iyú, yéewanápiná nacái anciano yáalimá imawènìadaca cachìwéeyéi wenàiwica báisíiri tàacáisi iyú cawinácaalí cachìwéeyéica yéewáidéeyéica wenàiwica cachìwéeri tàacáisi iyú.

¹⁰Pibàlùada ancianonáipiná càide iyúwa númáaná pirí, manùbacáiná wenàiwica càmìta neebáida nacuèrinánái itàacáiwa. Manùba wenàiwica nataànica máiwitáiséeri iyú meedá. Nachìwáidaca nacái áibanái wenàiwica. Abénaméeyéi judío yéewáidéeyéica wenàiwica, máiní cachìwéeyéica nía cachàiníwanái áibanái íicha, náimacáiná iwàwacutáanása càmíyéi judío imànica circuncisión idécanáami neebáidaca Jesucristo itàacái. Nachìwacáita meedá, níái judío icàlidéeyéica càiri tàacáisica. ¹¹Cawinácaalí ancianonái pibàlùadéeyéica iwàwacutá nachùliaca masànanápiná níara icàlidéeyéica càiri

cachìwéeri tàacáisica, níacáiná cachìwéeyéica nadéca nawàlùacawa abénaméeyéi icapèriculé, néese cachìwéeyéi iméeràidaca wenàiwica báisíiri tàacáisi íicha, canánama níái capiirìcuíyéica. Naméeràidaca áibanái néewáidacáiná nía meedá chìwái iyú, cà míirica báisí tàacáisica, yéewanápiná needáca nalíwa plata nachìwa iyúwa meedá.

¹²Iwàwacutá ancianonái ichùuliaca masànanápiná níara cachìwéeyéica, bàaluitécáiná iyacaté áiba cáaliacáiri Creta yàasu cáli néeséeri. Yá íimacaté yàasu cáli néeséeyéi ìwaliwa: “Níái Creta yàasu cáli néeséeyéi nachìwáidaca áibanái wenàiwica mamáalàacata. Càica níade iyúwa caluéyéi cuwèesi. Inuca nacái nía, càita nacái camùnica nía. Nawàwaca nayáaca nayáacaléwa cadénama meedá, napuniadacaténá natúrawa”, íimacaté yái cáaliacáirica. ¹³Yái cáaliacáirica Creta yàasu cáli néeséeri itàanicaté báisíiri iyú yàasu cáli néeséeyéi ìwaliwa. Iná pialàa nía cachàiníiri iyú, níái yebáidéeyéica Jesucristo itàacái neebáidáanápiná tàì íiméeri iyú abéericata yái tàacáisi báisíirica. ¹⁴Pialàa nía nacái ipíchaná neebáidaca cachìwéeri tàacáisi áibanái icàlidéerica ichìwa iyúwa, judiónái yàawirináimi yàasu tàacáisimica. Pialàa nacái nía ipíchaná neebáidaca iyúwa cachìwéeyéi ichùulianá namànica, níái cà míiyéica yebáida báisíiri tàacáisi.

¹⁵Pialàa nacái nía cachàiníiri iyú. Cayábacaalí wenàiwicanái íiwitáise, yásí cayábacani macáita yái namàníirica. Néese, báawacaalí wenàiwicanái íiwitáise, yá cà micaalí neebáida Dios itàacái, yásí báawacani macáita yái namàníirica. Càita nàyaca: Náináidacawa báawéeri ìwali, càmita báí nía nabáyawaná ìwaliwa. ¹⁶Pialàa nía cachàiníiri iyú, níara cachìwéeyéica. Ewita nacàlidacáaníta naináwaná ìwaliwa Dios yàasu wenàiwicacasa nía, càicáaníta náasáidaca càmita Dios yàasu wenàiwica nía. Náasáidaca càmita Dios yàasunáica nía, namànicáiná wawàsi báawéerica Dios iicá, càmicáiná nacái neebáida càide iyúwa Dios iwàwáaná namànica. Canácatáita namàni cayábéeri.

La sana enseñanza

2 ¹Tito, iwàwacutá péewáidaca wenàiwica nàyanápiná machacàníiri iyú càide iyúwa báisíiri tàacáisi íimáaná. ²Péewáida béeyéi asianái ipíchaná nacàmaca, iwàwacutá cáimiétacanáca nía, iwàwacutá nacái nacùaca níawawa ipíchaná namànica nabáyawanáwa. Iwàwacutá neebáidaca Dios itàacái tàì íiméeri iyú. Iwàwacutá cáinináca naicáca Dios báisíiri iyú. Iwàwacutá nacái nàidenìaca nàuwichàanáwa matufíbanáiri iyú áibanáicaalí imàacaca nàuwichàacawa neebáidacáiná Jesucristo

itàacái. ³Càita nacái péewáida béeyéi inaná. Iwàwacutá nàyaca càide iyúwa inaná ìyáaná yeebáidéeyéica Dios itàacái. Iwàwacutá càmita nataani báawéeri iyú áibanái ìwali. Iwàwacutá càmita nàira mamáalàacata ìiracalési ipuíri. Iwàwacutá béeyéi inaná néewáidaca áibanái namàníinápíná cayábéeri. ⁴Iwàwacutá nacái béeyéi inaná nàyaca machacàníri iyú néewáidacatená mànacanái canìríiyéica cáinináanápíná naicáca nanìriwa, néenibe nacáiwa. ⁵Iwàwacutá nacái béeyéi inaná néewáidaca mànacanái canìríiyéi nacùanápíná níawawa ipíchaná namànica nabáyawanáwa. Iwàwacutá nacái càmita nàináidawa áiba asiali ìwali càmíirica nanìrisíwa. Iwàwacutá nacái béeyéi inaná néewáidaca mànacanái canìríiyéi náibaidáanápíná néenánái irípináwa nacapèericuwa, namàníinápíná nacái cayábéeri áibanái irí, namàníinápíná nacái càide iyúwa unìri fímáaná ulí. Iwàwacutá mànacanái namànica còi ipíchaná áibanái itàanica báawéeri iyú Dios itàacái ìwali.

⁶Càita nacái pialàaca ùuculiyéi nacùanápíná níawawa ipíchaná namànica nabáyawanáwa. ⁷Pimàni abéerita yái cayábéerica yéewanápíná pinacáiyéi ùuculiyéica náalíacawa càinácaalí iwàwacutáaná nàyaca. Péewáida nía cáimiétacanéeri iyú abéta báisíiri tàacáisi iyú. ⁸Pitàani nacái báisíiri iyú yéewanápíná áibanái càmita náalimá nacháawàaca pía ìwalíise, yái pitàanínáca. Pitàani báisíiri iyú càiripináta, báicaténá piùwidenái càmícáiná nàanàa pìwali wawàsi nacháawàanápíná pía ìwalíise.

⁹Néese, pialàa nacái níara áibanái yàasu wenàiwica íbaidéeyéica mawèníiri iyú áiba wenàiwica irí neebáidáanápíná càiripináta náiwacali itàacáiwa, càide iyúwa ichùulianá nía. Iwàwacutá namànica càide iyúwa náiwacali iwàwáaná. Pialàa nía nacái ipíchaná nataanica lúasi iyú náiwacali yáapichawa, náiwacali ichùullacaalípiná náibaidaca. ¹⁰Pialàa níara íbaidéeyéica mawèníiri iyú áibanái irí ipíchaná nayéedùaca náiwacali yàasuwa. Iwàwacutá namànica cayábéeri náiwacali iríwa mamáalàacata, matuíbanáicaténá náapichani, yái náiwacalica. Iwàwacutá namànica cayábéeri mamáalàacata yéewanápíná áibanái nacái neebáidaca walí yái tàacáisi wacàlidéerica Dios ìwali, yái iwasèericaté wía yàasu yùuwichàacáisi íchawa.

¹¹Cawinácaalí yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái iwàwacutá nàyaca machacàníri iyú, càide iyúwaté núumáaná pirí, Dioscáiná idéca yáasáidaca amaléeri iyú èeri mìnanaí iríni náalíacatenáwa iwàwaca iyúdàaca wenàiwica còi: Iwàwaca iwasàaca nía yàasu yùuwichàacáisi

íichawa. ¹²Dios idéca imànica walí yái cayábéerica, íná yéewa wáalíacawa iwàwacutáaná wayamáidaca wamànica macái wawàsi càmíirica Dios iwàwa. Iwàwacutá nacái càmita wawàwa quirínama wamànica càide iyúwa èeri mìnánái nawàwáaná namànica, níái càmíiyéica yeebáida Jesucristo itàacái. Néese, idècunitàacá wàyaca cháí èeri irícu, iwàwacutá wacùaca wíawawa ipíchaná wamànica wabáyawanáwa. Iwàwacutá wamànica cayábéeri, iwàwacutá nacái wàyaca càide iyúwa Dios iwàwáaná wàyaca. ¹³Càita iwàwacutá wàyaca idècunitàacá wacùaca yàanàaca yái wáaliéricawa yàanàanápíná àniwa, yái Jesucristoca. Dios imànica walí cayábéeri Jesucristo ìwaliise. Yái Jesucristo, yácata Wacuèriná cachàiníirica íiwitáise, iwasèerica wía Dios yàasu yùuwichàacáisi íicha. Wacùaca Jesucristo yàanàanápíná àniwa icamalá cachàiníiri irícuwa, cáimiétacanéeri iyú nacái, máiní nacái cachàiníirica íiwitáise icùacaténá macái èeri mìnánái. ¹⁴Jesucristo imàacacaté yáawawa yéetácaténátéwa wáichawalíná, yéewanápíná Dios imàacaca iwàwawa wabáyawaná íicha macáita. Jesucristo imàacacaté yáawawa wáichawalíná masacàacaténá imànica wáiwitáise, yéewacaténá nacái yàasu wenàiwicaca wía, yéewanápíná nacái casíimáica wamànica cayábéeri càiripínáta.

¹⁵Iná pía Tito, péewáida wenàiwica iyú yái tàacáisi nutànèerica pirí. Pìalàa níara yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái namànínápíná càide iyúwa nutànàaná pirí cháí cuyàluta irícu. Pìalàa cachàiníiri iyú cawinácaalí càmíiyéica yeebáida càide iyúwa nuéwáidáaná wenàiwica. Péewáida nía, pìalàa nía cachàiníiri iyú, Dioscáiná idéca ibànùaca pía, pìalàacaténá nía. Picá pimàaca caná iwèni naicáca pìasu tàacáisi.

Deberes de los creyentes

3 ¹Tito, iyaca áiba wawàsi pimàníiripíná: Píwàwali nía, níara yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái, neebáidáanápíná nacuèrinánái itàacáíwa, nía nacái náiwacanánái áibanái. Iwàwacutá namànica càide iyúwa náiwacanánái íimáaná nalí. Iwàwacutá casíimáica namànica cayábéeri càiripínáta. ²Iwàwacutá càmita quirínama natàaní báawéeri iyú áibanái ìwali. Iwàwacutá càmita nacái natàaní náapichawáaca chàinisíiri iyú. Iwàwacutá nacái naicáca áibanái ipualé. Iwàwacutá nacái cáimiétaquéeri iyú naicáca macái wenàiwica càiripínáta.

³Tito, picàlida nalí àniwani, namànínápíná càide iyúwa nutànàaná pirí, bàaluitécáiná wía macáita wamànicaté wabáyawanáwa. Bàaluité máiwitáiseocaté wía meedá, càmítaté nacái weebáida Dios itàacái.

Bàaluité weebáidaca cachìwéeri tàacáisi. Bàaluité wawàwaca wamànica mamáalàacata macái báawéeri íiwitáaná càide iyúwa èeri mìnaná nawàwáaná namànica càmíiyéica yeebáida Jesucristo itàacái. Mamáalàacataté wáináidacawa wamànínápiná wabáyawanáwa. Wawàwacaté wàasupináwa áibanái yàasu. Aibanái báawacaté naicáca nacái wía. Wía nacái báawacaté waicáyacacawa. ⁴Quéwa, éwitaté wamànicáanáta càì, càicáanáitaté Dios yáasáidaca walí iicáca wenàiwica ipualé, cáinináca nacái Dios iicáca wenàiwica, yái Diosca iwasèericaté wía yàasu yùuwichàacáisi íichawa. ⁵Yásí Dios iwasàacaté wía yàasu yùuwichàacáisi íichawa. Càmitaté iwasàa wía ìwalíise yái cayábéerica wamàníiricaté. Néese iwasàacaté wía yàasu yùuwichàacáisi íichawa, iicácáinaté wapualé, imàacacáinaté nacái iwàwawa íicha yái báawéerica wamàníiricaté. Espíritu Santo ichàini iyú, Dios iwasàacaté wía yàasu yùuwichàacáisi íichawa, imàacaca nacái wàyaca wáiwitáise wàlisài yáapichawa, wàyacaténá wàlisài iyú. ⁶Dios idéca ibànùaca walí Espíritu Santo iyúudàacaténá wía manuísíwata. Dios yáalimá imànica càì yácáiná Jesucristo yéetácatéwa wáichawalíná, iwasàacaténá wía Dios yàasu yùuwichàacáisi íicha. ⁷Dios iwasàacaté wía yàasu yùuwichàacáisi íichawa, yéewanápiná weedáca walíwa Dios íicha wacáuca wàlisài càmíiri imáalàawa, wía Dios yéenibeca. Manuícá wáináidaca wawàwawa Dios ìwali yàanápiná walíni, yái wacáuca càmíiri imáalàawa, Dioscáiná iicácaté wapualé, mabáyawanácaté nacái iicáca wía.

⁸Iná báisícáiná nutàacái nutànèerica pirí, íná iwàwacutá péewáidaca nía cachàiníiri iyú nùasu tàacáisi iyú, níara yeebáidéeyéica Dios itàacái. Péewáida nía yéewanápiná náalimáidaca cachàiníiri iyú namànicaténá cayábéeri càiripináta. Yái tàacáisi nuéwáidéerica iyú pía, cayábéeri tàacáisica, iyúudàa nacái wenàiwica. ⁹Iwàwacutá nacái càmita pitàaní mamáalàacata áibanái yáapicha canéeri iwèni wawàsi ìwali. Picá péemìa cachìwéeri tàacáisi írì wàawirináimi judío icàlidéericaté nachìwa iyúwa. Picá nacái pitàaní chàinisíiri iyú áibanái yáapicha càinácaalí íimáaná tàacáisi profeta Moisés itànèericaté. Picá picuísáyacawa áibanái yáapicha ìwali, yái wawàsica. Pitàanácaalí càì chàinisíiri iyú, càmita piyúudàa wenàiwica. Canéeri iwèni meedá walítáni wacuísáyacacaalíwa mamáalàacata ìwali yái tàacáisica.

¹⁰Néese áibacaalí yéewáida wenàiwica cachìwéeri tàacáisi iyú, níara yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái, néese pichùulia iyamáidáanápiná yéewáidaca nía càì. Néese, càmicaalí iyamáida yéewáidaca nía càì, yá píalàani abé yàawíría quiríta

imàacáanápíná íchawani. Néese, càmicaalí imàaca íchawani, yá picá pibatàa ìyaca náapicha níara yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái. ¹¹Píalíacáináwa cawinácaalí yéewáidéeyéica wenàiwica cachìwéeri tàicáisi iyú, nadéca naméeràacawa báisiiri tàacáisi ícha, íná namànica nabáyawanáwa meedá. Càita náasáidaca cabáyawanáca nía.

Instrucciones personales

¹²Uwé, Tito, ìyaca abéeri wawàsi quiríta: Nubànùapíná pìatalé Artemas, càmicaalí Tíquico. Yàanàacaalípíná pìatalé, piacàatétawa píipunitáidacatená núa Nicópolis ìyacàlená néré, nuínáidacáináwa nuyamáanápínáwa néenibàa unìabépinama. ¹³Piyúudàa nacái yáara abogado íipidenéerica Zenas, Apolos nacái nachùnìacatená nàasuwa nèepùanápínáwa Creta yàasu cáli ícha. Pimàni nálí iyúwa píalimáanáta pimànica, yéewanápíná nadèniaca macáita càinácaalí namáapuèrica nàacatenáwa. ¹⁴Càita nacái macái wenàiwica yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái iwàwacutá casímáica nayúudàaca áibanái nadèniacatená yái namáapuèrica. Namànicaalí càì, yásì cawènica Dios iicáca náibaidacalé namàníirica irípiná.

Saludos y bendición final

¹⁵Yáta imanùbaca nutànàaca pirí, Tito. Macáita níái núapichéeyéica cháì yeebáidéeyéica Jesucristo, nawàwalica pía. Wawàwali nacái macáita níara píapichéeyéica yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái, cáininéeyéica iicáca wía. Wasutácué Dios ícha pirípinácué imànínápínácué pirí cayábéeri, macáitacué pía.

